

OPENBAAR MINISTERIE

Arrondissementsparket Amsterdam

Postbus 115, 1000 AC Amsterdam

IJdok 163

1013 MM Amsterdam

T +31 88 699 12 00

www.om.nl

Datum 22 december 2021
Onderdeel LECD / CNO
Ons kenmerk -
Doorkiesnummer(s) -
E-mail -
Onderwerp Uw aangifte d.d. 8 november 2021

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

Geachte [...]

Op 8 november 2021 heeft u bij de politie in Haarlem aangifte gedaan tegen demissionair minister H.M. De Jonge (hierna: De Jonge). De reden van uw aangifte is de invoering van het coronatoegangsbewijs (hierna: de coronapas). In deze brief laat ik u weten wat de beslissing van het Openbaar Ministerie (OM) is over uw aangifte.

Inhoud van de aangifte

Kort samengevat staat in uw aangifte dat vanaf 25 september van dit jaar de coronapas is gaan gelden als toegangsbewijs voor culturele instellingen, evenementen, georganiseerde jeugdactiviteiten, horeca en sport. Bovendien meldde u dat de coronapas vanaf 6 november ook verplicht is voor terrassen, binnensportlocaties, kermissen, zwembaden en sportkantines. U vindt dat hierdoor een tweedeling in de maatschappij aan het ontstaan is.

Door de invoering van de coronapas zou een enorme druk worden gelegd op de bevolking om zich te laten vaccineren. Ook zouden ongevaccineerden als tweederangsburgers worden weggezet en zich gediscrimineerd voelen ten opzichte van gevaccineerden. Zij zouden namelijk niet meer op dezelfde manier kunnen deelnemen aan de maatschappij, omdat zij worden uitgesloten en niet meer mee mogen doen. Kortom, u vindt de coronapas een discriminerende maatregel, die een grote groep mensen zou uitsluiten van deelname aan de maatschappij.

In uw aangifte stelt u dat De Jonge zich met de invoering van genoemde maatregel en met enkele uitspraken in de media schuldig maakt aan schending van artikel 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en de artikelen 137c en 137d van het Wetboek van Strafrecht (Sr), namelijk discriminatie, groepsbelediging en het aanzetten tot haat en discriminatie.

Juridisch kader

Uw aangifte richt zich tegen een (demissionair) minister. Daarbij is van belang dat de coronapas is ingevoerd door middel van een wet in formele zin die door de Staten-Generaal is aangenomen. Ministers en staatssecretarissen zijn voor handelingen van de Staat in het algemeen verantwoordelijk schuldig aan de Staten-Generaal. Kamerleden kunnen hierover vragen stellen in het parlement. Met dit stelsel strookt niet dat de Staat, dan wel ministers en staatssecretarissen, zelfstandig strafrechtelijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor het maken en uitvoeren van wetgeving. Het OM zou bij vervolging niet-ontvankelijk worden verklaard.¹

Los hiervan, ben ik van oordeel dat er geen sprake is van een strafbaar feit. Ik licht dit hierna toe.

Het OM toetst aan de bepalingen in het Wetboek van Strafrecht

Het EVRM geeft lidstaten de opdracht om mensenrechten en fundamentele vrijheden te handhaven en verwezenlijken. Artikel 14 EVRM bepaalt dat lidstaten het genot van deze rechten en vrijheden zonder enig onderscheid moeten garanderen. Vanwege het beginsel van subsidiariteit hebben lidstaten een beoordelingsmarge in de manier waarop zij deze rechten en vrijheden in hun rechtssysteem handhaven.

De Nederlandse wetgever heeft het verbod op discriminatie uitgewerkt in verschillende wetten, zoals de Grondwet, de Algemene wet gelijke behandeling, het Burgerlijk Wetboek, de Ambtenarenwet en het Wetboek van Strafrecht. Al die verschillende verboden op discriminatie hebben hun eigen werking en reikwijdte. Zo kan de (toepassing van de) wetgeving op het gebied van de maatregelen tegen corona, waaronder de coronapas, worden voorgelegd aan de civiele rechter. Dat is bijvoorbeeld gebeurd in de procedure die is gevoerd bij de rechtbank Den Haag. De rechter heeft in deze zaak een vordering tot het opschorten van de coronatoegangspas afgewezen.² Kort samengevat oordeelde de rechtbank dat voor de maatregel een wettelijke grondslag bestaat en dat - onder andere - geen sprake was van strijd met het discriminatieverbod.

¹ HR 25 januari 1994, NJ 1995, 598, ECLI:NL:HR:1994:ZC9616, r.o. 6.1-6.3.

² Rb Den Haag 6 oktober 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:10863.

Het OM beoordeelt alleen of de discriminatieverboden in het Wetboek van Strafrecht zijn overtreden. Andere bepalingen, zoals de Grondwet of het EVRM, bevatten namelijk geen strafbepalingen. Ik heb uw aangifte dus getoetst aan de discriminatiebepalingen van het Wetboek van Strafrecht.

Juridisch kader Wetboek van Strafrecht

Artikel 429quater Sr (uitsluiting)

In uw aangifte stelt u dat de invoering van de coronapas een discriminerende maatregel is die een grote groep mensen uitsluit van de maatschappij. Het meest passende artikel om naar te kijken is artikel 429quater Sr. Dit artikel houdt in dat het strafbaar is om een persoon uit te sluiten op grond van godsdienst, levensovertuiging, geslacht, hetero- of homoseksuele gerichtheid of lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap. Een duidelijk voorbeeld van een incident dat in beginsel strafbaar is op grond van dit artikel, is wanneer een persoon de entree van een discotheek of andere gelegenheid wordt geweigerd enkel vanwege zijn of haar ras.

Er is geen sprake van strafbaarheid op grond van artikel 429quater Sr, omdat het onderscheid dat door middel van de coronapas tussen gevaccineerden en ongevaccineerden wordt gemaakt, geen *direct* onderscheid is op één van de gronden van artikel 429quater Sr. Daarnaast is er geen sprake van een *indirect* onderscheid op één van de discriminatiegronden. Van een indirect onderscheid is sprake als een maatregel neutraal lijkt, maar alleen of vooral personen van een bepaalde groep als genoemd in artikel 429quater Sr raakt. Er zijn echter allerlei redenen denkbaar waarom mensen besluiten om zich niet te laten vaccineren. De maatregelen treffen daarom niet alleen of vooral personen van een groep die genoemd wordt in artikel 429quater Sr.

Ik vind het belangrijk om hier nog te benadrukken dat, zelfs als er wel sprake zou zijn van een indirect onderscheid, een rechtvaardiging voor dit onderscheid denkbaar is.³ In dit geval zou je bijvoorbeeld kunnen denken aan de volksgezondheid.

Artikel 137c Sr (groepsbelediging) en artikel 137d Sr (aanzetten tot haat en discriminatie)

In uw aangifte schrijft u verder dat sprake is van het beledigen van een groep mensen en aanzetten tot haat en discriminatie door De Jonge. Dit is strafbaar gesteld in artikel 137c Sr en 137d Sr. Net zoals in artikel 429quater Sr, staat ook in deze artikelen een beperkt aantal discriminatiegronden. Niet gevaccineerd zijn is geen discriminatiegrond die genoemd wordt in artikel 137c Sr en 137d Sr. De uitspraken over ongevaccineerden zijn dan ook niet strafbaar op grond van

³ vgl.HR 13 juni 2001, ECLI:NL:HR:2000:AA6191.

groepsbelediging en aanzetten tot haat en discriminatie. Bovendien zijn de uitlatingen juridisch gezien niet beledigend en zetten zij niet aan tot haat of discriminatie.

Conclusie

Ik concludeer dat er geen sprake is van het plegen van een of meer strafbare feiten. Daarnaast heb ik aangegeven dat bewindslieden met betrekking tot het door hen gevoerde beleid verantwoording dienen af te leggen aan de Staten-Generaal. Er zal dan ook geen strafrechtelijke vervolging plaatsvinden. Op grond van het bovenstaande zal het OM uw aangifte seponeren met sepotcode 05, te weten *'feit(en) niet strafbaar'*.

Wanneer u het met deze beslissing niet eens bent, bestaat de mogelijkheid om daarover schriftelijk een klacht in te dienen bij het Gerechtshof in Amsterdam.

Het Gerechtshof zal in dat geval beoordelen of het OM in redelijkheid tot deze beslissing heeft kunnen komen.

U kunt uw brief sturen aan: Gerechtshof Amsterdam, Postbus 1312, 1000 BH Amsterdam onder vermelding van 'klaagschrift artikel 12 Wetboek van Strafvordering'.

Wij verzoeken u vriendelijk tevens een kopie van deze sepotbrief mee te sturen.

Hoogachtend,

De Officier van Justitie